

Danuša Dragulová-Faktorová (text)
Oľga Mutňanská (úlohy)

Prečo sa istič nahneval

Robko bol sám doma. Jeho mamička odbehla do samoobsluhy po chle-
 bík. Robko sa hral na vláčik. Behal po byte, fučal a húkal.

— Na železničnej stanici musí byť všade veľa svetla! — povedal si a roz-
 svietil všetky žiarovky: v detskej izbe, obývačke, na chodbe, ba aj v kú-
 peľni. Tak! Robko spokojne zahúkal ako lokomotíva.

— Crn-crn! — zazvonil o chvíľu zvonček pri dverách. Prišiel Robkov ka-
 marát Dávidko.

— Čo to tu vyvádzaš? Prečo toľko vysvecuješ?!

— Lebo sa hrám na železnicu. A tam musí byť svetlo. Videl som to na
 veľkej železničnej stanici, keď sme boli v Bratislave, — odvetil Robko.

— Ale tam chodí veľa ľudí. Vo veľkej hale i na nástupiskách pobejú
 sem a tam, ponáhľajú sa. A keby tam nebolo dosť svetla, nevideli
 by si pod nohy a mohli by sa potknúť. A mož-
 no aj nohu si zlomiť,
 — tvrdil Dávidko.

— Mne sa to tak pá-
 či! — neustúpil Rob-
 ko. — A poďme sa už
 hrať. Ty budeš vý-
 pravca a ja rušňovo-
 dič. Škoda, že sme len
 dvaja, nemáme sprie-
 vodcu ani cestujúcich.

— Môžem sa hrať s vami? — začuli chlapci zrazu neznámy hlas. Prekvapene sa obrátili tam, odkiaľ vychádzal. Na Robkovej stoličke poskakovalo akési malé čudo.

— Ty si kto?! A kde si sa tu vzal? — pýtali sa chlapci.

— Som levík Elko. Elko ako elektrina. Bývam všade tam, kde je elektrická energia. Vy ňou teraz svietite. Hráte sa na vlak a aj niektoré lokomotívy chodia na elektrinu, — vysvetľoval levík Elko.

— Naozaj si všade, kde je elektrina? — spýtal sa nedôverčivo Dávidko.

— Pravdaže! — prikývol Elko.

— Aj v chladničke?

— Áno, aj v televízore, rádiu, počítači, žehličke, vysávači, mixéri... To všetko „chodí“ na elektrinu.

— Budeš teda sprievodcom na elektrickom vlaku. Chceš?

Pravdaže levík chcel. Rád sa hrával s deťmi. Mal veľa kamarátov. Naučil sa od nich už všelijaké hry a on zasa niečo naučil ich. O krajine, z ktorej pochádzal.

— Elektrinou nemožno plytvať, — vysvetľoval Elko. — Treba ňou šetriť.

— Načo šetriť? Veď ešte nikdy sa nám neminula. Keď zapnem vypínač, vždy je tam, — namietal Robko.

— Nemôžeme plytvať elektrinou, pretože rodičia za ňu platia, — súhlasil s Elkom Dávidko.

— Ten, kto ňou neplytvá, usporí nielen peniažky, ale aj prírodu, — povedal Elko.

— Prírodu? Čo je to za nezmysel! — nadurdil sa Robko. Myslel si, že si Elko robí z neho žarty. Veď ako elektrina súvisí s prírodou?

— Naozaj je to tak, — odvetil levík Elko.

— Prečo? — zaujímal sa Dávidko.

— Ak míňaš veľa energie, veľa jej musia vyrobiť. A vtedy z veľkých elektrárenských komínov vychádza do vzduchu veľa dymu.

— Hm! To je pravda, — zamyslel sa Dávidko.

— Ale mne sa aj tak páči, keď sa všade svieti, — tvrdohlavo trval na svojom Robko. Hneď aj roztopašne cvakol vypínačom na lampe, ktorá stála v rohu obývačky. Potom odbehol k nočným lampám v spálni a zažal aj svietidlo na písacom stole.

— Na stanici vychádza hlas z reproduktorov, — povedal a zapol rádio i televízor.

No vtedy sa už nahneval elektrický istič, ktorý býval v skrinke vedľa elektromera. Veď púšťal elektrinu nielen do žiaroviek, ale aj do kotla na kúrenie a bojlera na ohrievanie teplej vody.

A — prásk! — buchol istič päťou do skrinky s elektromerom, až sa chlapci mykli od ľaku.

Všade zostala tma. Stíchlo rádio i televízor. Chlapci sa zľakli. Nevedeli, čo robiť. Skúsili cvaknúť niekoľkými vypínačmi, ale nič. Rozhnevaný istič do ničoho elektrinu nevpustil.

Robka už veru mrzelo, že si nedal povedať... Elko mu pritom dobre radil.

— Dá sa to opraviť? — opýtal sa levíka.

— Dá, ale deti to nesmú. Musíš počkať, kým prídu tvoji rodičia.

Tak aj bolo. Robkova mamička sa vrátila z obchodu a s ističom sa dohodla. Postavila ho tak, aby im zasa pustil do bytu elektrickú energiu. No ešte predtým povypínala všetky zapnuté svietidlá. Aby sa istič zasa nenahneval.

Nuž, Robko si už dobre zapamätá, že je veľa dôvodov na to, aby elektrickou energiou zbytočne neplytval. Aj levík Elko mu to predsa povedal.

1. Kto býval v skrinke vedľa elektromera?

(Napíš správnu odpoveď.)

2. Prečiarkni slovo, ktoré sa v texte nenachádza.

vypínač	kúrenie	e-mail	rušňovodič
žiarovka	bojler	svietidlo	komín

3. Usporiadaj a očísľuj vety podľa poradia v texte.

	— Ten, kto ňou neplytvá, usporí nielen peniažky, ale aj prírodu, — povedal Elko.
	— Načo šetriť? Veď ešte nikdy sa nám neminula. Keď zapnem vypínač, vždy je tam, — namietal Robko.
	— Elektrinou nemožno plytvať, — vysvetľoval Elko. — Treba ňou šetriť.
	— Nemôžeme plytvať elektrinou, pretože rodičia za ňu platia, — súhlasil s Elkom Dávidko.

4. Porozmýšľaj a napíš aspoň tri spôsoby, ako sa dá šetriť elektrickou energiou.

- 5.** Nájdi a napíš v prešmyčkách dve Slovenské atómové elektrárne.

S É J K A S L V O U H I C B E N O

C H O M V E C O

- 6.** Tip pre výskumníkov: S pani učiteľkou si na hodine prírodovedy vyskúšaj pokus. Budeš potrebovať sklenený tanier alebo podložku, zápalky a väčší magnet. Najprv si do tabuľky zapíš svoje predpoklady, až potom ich over pokusmi. Výsledky zapíš.
Zoberieš si do ruky nevyhorených 5—6 zápaliek a skúsiš ich dať pod magnet. Potom zapáliš s pomocou pani učiteľky ďalšiu časť zápaliek a urobíš to isté. Ktoré zápalky magnet k sebe pritiahol? Vieš aj vysvetliť prečo?

Predmet	☒ magnet priťahuje	☒ magnet nepriťahuje
	Predpoklad	Skutočnosť
Nevyhorené zápalky		
Vyhorené zápalky		

7. Zakrúžkuj správny význam slova istič.

- a) Elektrické zariadenie na záchranu pred spálením sa od slnka.
- b) Elektrické zariadenie na záchranu a evakuáciu vo výške.
- c) Elektrické zariadenie na ochranu pred skratom a preťažením elektrickej siete.
- d) Elektronické zariadenie na odosielanie pošty.

8. Zakrúžkuj slovo, ktoré podľa významu nepatrí do skupiny slov.

elektráreň, elektrina, elektrický istič, energia, ekológia, elektromer

9. Označ najkratšiu cestu z bludiska do úkrytu. Po ceste zbieraj písmenká, z ktorých sa dozvieš, ako sa volá veda, ktorá sa zaoberá vzťahmi medzi organizmami a životným prostredím.

